

KONFERENCE VYZKOUŠEJTE ZMĚNU PŘINESLA NADĚJI, ŽE NA TRANSFORMACI DOPRAVY A VEŘEJNÉHO PROSTORU MĚST NEMUSÍME ČEKAT DESETILETÍ

V polovině října proběhla v prostorách CAMP Praha dvoudenní mezinárodní konference pořádaná organizací Pěšky městem. Jejím cílem bylo přinést do České republiky inspiraci a nástroje, jakými lze pomocí krátkodobých opatření dosahovat rychle, levně, efektivně a s velkým pozitivním dopadem trvalých proměn veřejného prostoru měst. Taktický urbanismus, který nabízí řadu těchto nástrojů, není v českých podmínkách ještě tolik rozšířený.

Na konferenci vystoupili přední světoví i domácí odborníci, kteří předali českému i zahraničnímu publiku to nejlepší ze své dlouhodobé profesionální praxe v tomto oboru. Konference pořádaná v sídle Institutu plánování a rozvoje hl. m. Prahy byla vyprodaná.

Elektromobily nás nespasí

Mike Lydon ze společnosti StreetPlans upozornil na fakt, že motorová doprava je ve Spojených státech největším producentem emisí skleníkových plynů, a představil projekty dekarbonizace a humanizace městského prostředí pomocí taktického urbanismu. Jeho základní devízou je, že pomocí krátkodobých a levných změn veřejného prostoru

může odstartovat změny trvalé. Mike a jeho tým začínali s pouhým lakem na vlasy, barvami a šablonami, s jejichž pomocí vyznačovali na ulicích větší prostor pro pěší. Po provedeném testování a pozitivních ohlasech od veřejnosti se tyto změny postupně přetavily do trvalých stavebních úprav. „*Pouhá změna pohonu neřeší problém zahlcenosti měst automobily. Výsledky nové studie University of Massachusetts navíc ukazují, že projekty cyklistické a pěší infrastruktury vytvářejí o 46 % více pracovních příležitostí než projekty výstavby silniční infrastruktury,*“ upozornil Lydon.

Začátečníkům radí začít, byť jen s malými změnami či akcemi ve veřejném prostoru, hned. Lidský mozek si pamatuje jen 10 % z toho, co čte, 20 % z toho, co slyší, a 90 % z toho, co dělá. Lepší je proto poskytnout lidem příležitost věci vyzkoušet a zažít, než jim vysvětlovat jejich přínos.

Nikdy to nevzdávejte po prvním NE

Milánský architekt a urbanista Stefano Ragazzo představil základní procesní postupy v rámci realizace téměř stovky projektů Otevřených náměstí. Ty v Mi-

láně koordinuje pod hlavičkou Agentury pro životní prostředí a územní mobilitu AMAT.

Realizace začíná analýzou prostředí a návrhem designu, poté dochází k testování návrhu pomocí prvků taktického urbanismu (barev, květináčů, laviček, zábran pro auta apod.). Podstatný je monitoring změněného prostředí a komunikace se stakeholdery a veřejností. Po dosažení konsenzu jsou navrhovány a realizovány trvalé úpravy. V současné době Milán otevírá další program – Otevřená náměstí pro školy.

Neptáme se řidičů, jak se cítí

„*Jde nám o přátelské a bezpečné prostředí v bezprostředním okolí škol,*“ poznamenal architekt Simon Battisti, který zavádí v albánské Tiraně za podpory místního primátora Eriona Veliaje tzv. „školní ulice“. Simon představil, jak celý proces tvorby školní ulice probíhá. Nejprve označí část silnice pomocí bílého křídového spreje, kterým opticky rozšíří chodník, a oddělí chodce od vozovky jednoduchými betonovými zátarasami, které současně slouží jako lavičky či herní prvky pro děti. Takové prostranství vzniklé před školou se ihned zabydlí dětmi, rodiči a prarodiči doprovázejícími je do školy a začne žít.

Tři čtvrtiny britských dětí stráví venku méně času než vězni

Alice Fergusson, zakladatelka organizace Playing Out, ve Velké Británii založila tradici více než 1 500 Play Streets. Zmínila, že děti jsou často kritizovány za to, že sedí doma, koukají do telefonu nebo hrají počítačové hry. Není tomu však proto, že by nechtěly chodit ven, ale současný veřejný prostor pro ně není přívětivý a bezpečný. Pouhou změnou dopravního režimu otevírají Play Streets

Foto: Štěpán Hon

dětem možnost hrát si nebo jen tak pobývat na ulici, v místě svého bydliště a poznat mezi svými sousedy třeba i spolužáky ze třídy. Tento jednoduchý způsob proměny veřejného prostoru je replikovatelný prakticky kdekoli a okamžitě (uplatňuje se např. i v Berlíně).

Auta nenakupují, nakupují lidé

Janette Sadik-Khan zmínila ve své prezentaci s lehkostí, vtipem a přesvědčivostí spoustu důležitých aspektů, které provázejí její boje o ulice nejen v New Yorku. Janette nyní pomáhá i dalším primátorům a primátorům měst po celém světě, a to pod hlavičkou Bloomberg Associates.

Mimo jiné zmínila, že ve městech se přestalo počítat s chodci, protože jsme se přestali dívat na ulici jako na místo pro lidi, ale jako na místo pro parkování aut.

Člověk je však bytostí emotivní a společenskou a jeho hlad po veřejném prostoru, jako místě, kde může tuto potřebu uspokojit, je velký. Po uzavření Madison Square pro auta se tam za dvě hodiny objevili lidé. Nyní na toto trvale zrekonstruované náměstí chodí lidé častěji než do parku. A takto to podle Janette může fungovat i v Praze, např. před magistrátem. Dočasná přeměna vždy přivede lidi do veřejného prostoru.

Praze doporučuje, aby se rozhodovala podle toho, čeho chce dosáhnout, ne podle toho, co lidé na politiky křičí. Mít vizi je pro politickou reprezentaci zásadní. Výzkum ukázal, že lidé v New Yorku nemají rádi zdravé a ekologické věci a věci, které jsou založené na sdílení. Ale podařilo se to změnit právě díky dočasným intervencím ve veřejném prostoru. A tato zkušenost se opakuje i v jiných městech, kde Sadik-Khan působila – v Miláně, Paříži, Montrealu či v Bratislavě. Lídři těchto měst, kteří měli vizi a chtěli velké změny, jsou voleni znovu.

Foto: Jan Máty

Janette Sadik-Khan se Zdeňkem Hřibem

Praha má pro změnu dobré předpoklady – je městem se skvělým systémem veřejné dopravy, což je zároveň úžasný základ pro to, aby se chodilo pěšky. A lidé pohybující se po městě pěšky jsou zase vzpruhou pro ekonomiku. Investice do pěší infrastruktury a veřejné dopravy se vždy vyplatí.

Komunikace s veřejností a data jsou důležitá

Z přednášky vyplynulo, jak důležité je aktivně pracovat s veřejností. Např. na 9. avenue Janette a její tým osobně obehli všechny provozovny, školy, kostely a mluvili s lidmi. Je důležité mít vizi, důvod, proč chcete dosáhnout změny. Lidé musí rozumět tomu, proč to děláte a co z toho budou mít, že budujete lepší město. Důležité také je poskytnout lidem alternativní řešení v případě, že je omezujete. Změna musí být komunikována pozitivně – např. místo negativního „zpoplatnění vjezdu do centra“ komunikuje New York toto opatření jako Green Life.

Zásadní je u dočasných i trvalých změn ve veřejném prostoru následné měření jejich dopadu. Na Times Square se zlepšila plynulost, ubylo nehod, přibýlo chodců, zlepšily se tržby obchodů a re-

staurací. Janette pro tyto účely doporučila metodiku Measuring the Street.

Na kole s Janette Sadik-Khan

Po vystoupení na konferenci a autogramiádě knihy Handbook for an Urban Revolution následovala pracovní vyjížďka na kolech s **Janette Sadik-Khan**, jejím kolegou **Sethem Solomonowem**, pražským náměstkem pro dopravu **Zdeňkem Hřibem** a dalšími politiky městských částí a architekty IPRu. Trasa vedla přes Smetanovo nábřeží, Kampu, po levém břehu Vltavy k nové lávce pro chodce a cyklisty HOLKA, kterou Janette označila za Karlův most 21. století. Naše cesta skončila na Mariánském náměstí před radnicí, které bylo dočasnou změnou proměněno z parkoviště v náměstí a místo pro setkávání a které nyní čeká na zelenou od památkářů pro trvalou úpravu.

Prezentací s inspirativním obsahem a zajímavých přednášejících bylo daleko více, všechny můžete shlédnout ze záznamu na webu www.peskymestem.cz.

*Petra Syrová
předsedkyně Pěšky městem*